СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ СВЕТИ КИРИЛ И МЕТОДИЙ”

гр. Завет, общ. Завет, обл. Разград, ул. „Кирил и Методий” № 34
телефон: 0878684402 – директор, 0879835894 – заместник-директор,
0876207330 – счетоводител, 0879835895 - ЗАС
e-mail: info-1701101@edu.mon.bg

МЕРКИ

ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ

НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ

Съдържание

МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ 1

I. Причини за отпадане на ученици 3

II. Училищни мерки за ограничаване и предотвратяване на отпадането 3

1. Създаване на позитивна и приобщаваща образователна среда 3

2. Повишаване на качеството на образованието 4

3. Подкрепа за ученици от уязвими групи 4

4. Приобщаващо образование за ученици със специални образователни потребности (СОП) 4

5. Активно включване на родителите 4

6. Индивидуално и групово наставничество 5

7. Система за ранно предупреждение и мониторинг 5

8. Финансова и материална подкрепа 5

9. Сътрудничество с институции 5

III. Очаквани резултати 6

IV. Мониторинг и оценка 6

Използвани източници 6

Този документ е разработен в съответствие с последните законодателни промени на Министерството на образованието и науката (МОН) към юни 2025 г., включително измененията в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Националната стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2021–2030) и актуализирания Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане на ученици (2024 г.).

I. Причини за отпадане на ученици

Отпадането на ученици е резултат от комплексни социални, икономически и образователни фактори, които засягат училищата в цялата страна. Основните причини, идентифицирани в изследвания като Education and Training Monitor 2024 - Bulgaria, включват:

- **Икономически затруднения:** Ниски семейни доходи и безработица на родителите, което принуждава учениците, особено в гимназиален етап, да работят, за да подпомагат семействата си.
- **Миграция на родители:** Деца, оставени на грижите на настойници (баби, дядовци или други роднини), които често нямат капацитет за ефективна подкрепа на образованието.
- **Родителска незаинтересованост:** Ниско ниво на образование или функционална неграмотност сред родителите, водещи до липса на ангажираност в учебния процес на децата.
- **Образователни предизвикателства:** Ниско входящо ниво на учениците, слаба езикова и функционална грамотност, трудности в усвояването на учебния материал, липса на мотивация и учебни навици.
- **Социални рискове:** Уязвимост към ранни бракове, бременности, трафик на хора или социална изолация, което допринася за прекъсване на образованието.

II. Училищни мерки за ограничаване и предотвратяване на отпадането

Мерките са структурирани в девет основни области, съобразени с националните политики и насочени към подкрепа на учениците и техните семейства. Те са разработени с цел да осигурят приобщаващо и качествено образование, като предотвратяват преждевременното напускане на училище.

1. Създаване на позитивна и приобщаваща образователна среда

- **Модернизация на материалната база:** Оборудване на класните стаи с информационни и комуникационни технологии (напр. интерактивни дъски, таблети) чрез финансиране от *Програма „Изграждане на училищна STEM среда“*, за да се повиши интересът към обучението.
- **Извънкласни дейности:** Включване на учениците в клубове по интереси (напр. спорт, изкуства, науки) и допълнителни занимания за преодоляване на обучителни затруднения.
- **Комуникация с родителите:** Изграждане на ефективна система за информиране чрез електронни платформи (електронен дневник, мобилни приложения) и редовни родителски срещи.
- **Индивидуални програми:** Разработване на персонализирани планове за ученици с обучителни затруднения и за ученици със специални образователни потребности (СОП) в сътрудничество с ресурсен учител и психолог, съгласно ЗПУО.
- **Работа по Механизма за обхват:** Активно участие в *Механизма за съвместна работа на институциите*, включващ координация с общини, Регионални управления по образованието (РУО) и социални служби за обхващане на ученици в задължителна училищна възраст.

- **Превенция на насилието:** Въвеждане на програми за медиация, тренинги за социално-емоционални умения и политики за нулева толерантност към тормоз.
- **Приобщаваща среда:** Насърчаване на равнопоставеност чрез смесени паралелки и дейности за изграждане на толерантност.

2. Повишаване на качеството на образованието

- **Диагностични оценки:** Провеждане на начални тестове в първия месец на учебната година за идентифициране на ученици в риск от отпадане (вкл. тестове относно тормоз в училище), последвано от периодични оценки за проследяване на напредъка.
- **Образователен медиатор:** Назначаване на медиатори за подпомагане на ученици от уязвими групи и улесняване на комуникацията със семействата, съгласно *Националната стратегия за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система*.
- **Индивидуализирано обучение:** Прилагане на диференцирани методи, като проектно-базирано обучение, в часовете за допълнителна подкрепа.
- **Квалификация на учители:** Организиране на обучения за педагогически специалисти по приобщаващо образование и разпознаване на ранни сигнали за отпадане.
- **Професионално ориентиране:** Предоставяне на програми за кариерно консултиране и квалификационни курсове за ученици от гимназиален етап, насочени към пазара на труда.
- **Целодневна организация:** Разширяване на целодневното обучение до VII клас, за да се осигури структурирана и безопасна среда за учениците.

3. Подкрепа за ученици от уязвими групи

- **Приобщаващи практики:** Разработване на политики за предотвратяване на обособяването на ученици по социални или културни признаци, насърчаващи съвместна работа в клас.
- **Информационни кампании:** Провеждане на сесии за ученици и родители относно рисковете от трафик на хора и ранни бременности, в сътрудничество с неправителствени организации.
- **Консултативни мероприятия:** Организиране на работилници за репродуктивно здраве и превенция на социални рискове, насочени към подрастващи и техните семейства.
- **Сътрудничество с НПО:** Партньорство с организации, подкрепящи уязвими групи, за предоставяне на допълнителни ресурси и програми.

4. Приобщаващо образование за ученици със специални образователни потребности (СОП)

- **Ресурсно подпомагане:** Осигуряване на достъп до специализирани учители и помощно оборудване чрез регионални центрове за приобщаващо образование (РЦППО-Разград).
- **Индивидуални програми:** Изготвяне на персонализирани планове за обучение в сътрудничество с учители, ресурсен учител и родители.
- **Психо-социална подкрепа:** Предоставяне на консултации с психолог за ученици със СОП и техните семейства, за да се подпомогне социалната им интеграция.

5. Активно включване на родителите

- **Родителски настоятелства:** Насърчаване на участието на родителите в училищните настоятелства за вземане на решения, свързани с образованието.
- **Обучителни програми:** Провеждане на курсове за родители по функционална грамотност и подкрепа на учебния процес на децата.

- **Институционално сътрудничество:** Координация с местни институции, като дирекции за социално подпомагане, за подкрепа на семейства в риск.
- **Обмяна на добри практики:** Организиране на междуучилищни форуми за споделяне на успешни подходи за ангажиране на родителите.

6. Индивидуално и групово наставничество

- **Менторски програми:** Създаване на менторски групи, в които учители и по-големи ученици подпомагат ученици в риск.
- Гражданско образование: Включване на теми за толерантност, екипност и отговорност в часовете на класа.
- **Превенция на конфликти:** Провеждане на тренинги за управление на конфликти и изграждане на социални умения.

7. Система за ранно предупреждение и мониторинг

- **Идентификация на рискови ученици:** Анализ на отсъствия, оценки и поведенчески сигнали в първите два месеца на учебната година.
- **Електронен дневник:** Използване на електронни платформи (Shkolo, НЕИСПУО) за незабавно уведомяване на родителите за отсъствия и академични резултати.
- **Седмични и месечни справки:** Изготвяне на доклади за отсъствия, които се споделят с институциите при системни нарушения.
- **Индивидуални планове за подкрепа:** Разработване на мерки за ученици с висок риск, като допълнителни занятия, психологическа помощ или целодневна организация.

8. Финансова и материална подкрепа

- **Безплатен транспорт:** Осигуряване на транспорт за ученици от населените места в рамките на община Завет до 18-годишна възраст, съгласно ЗПУО.
- **Безплатни учебници:** Предоставяне на учебници и помагала за всички ученици от I до XII клас.
- **Стипендии:** Финансова подкрепа за ученици от социално слаби семейства или семейства без родител/и в гимназиален етап на обучение.
- **Безплатно хранене:** Осигуряване на обяд за ученици в неравностойно положение, в рамките на национални програми.

9. Сътрудничество с институции

- **Междуинституционални екипи:** Участие в съвместни групи с общини и РУО за обхващане на деца извън училище, съгласно *Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст*.
- **Проекти за финансиране:** Кандидатстване за проекти по Програма „Образование“ 2021–2027 за подкрепа на приобщаващо образование.
- **Партньорство с бизнеса:** Сътрудничество с местни работодатели за стажове и професионално ориентиране на ученици.

III. Очаквани резултати

- Намаляване на процента на отпадналите ученици чрез ранна интервенция и целенасочена подкрепа.
- Повишаване на ангажираността на учениците и родителите в образователния процес.
- Подобряване на академичните резултати и социалната интеграция на учениците от уязвими групи.
- Укрепване на междуинституционалното сътрудничество за устойчиво обхващане на всички деца в задължителна училищна възраст.

IV. Мониторинг и оценка

- **Месечни доклади:** Анализ на данните за присъствие и академични постижения, представяни пред педагогическия съвет.
- **Годишен отчет:** Изготвяне на доклад за ефективността на мерките, представян пред РУО.
- **Обратна връзка:** Провеждане на анкети сред ученици, родители и учители за оценка на училищния климат и мерките.

Използвани източници

- Закон за предучилищното и училищното образование, последно изменен през март 2025 г.
- Национална стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2021–2030)
- Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане на ученици, актуализиран 2024 г.
- Education and Training Monitor 2024 - Bulgaria